

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 31 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Łosik

Protokolant: Stażysta Anna Płóćiniak

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2017 r. w Poznaniu

na rozprawie sprawy z powództwa **L. O.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Aresztu Śledczego w P.**

o zapłatę

1. Powództwo oddala.
2. Nie obciąża powoda kosztami postępowania poniesionymi przez pozwanego.

SSO Anna Łosik

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 27 listopada 2015 r. L. O. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa - Aresztu Śledczego w P. kwoty 1.000.000,00 zł wraz z kosztami procesu, nadanie wyrokowi rygory natychmiastowej wykonalności, zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

W uzasadnianiu powód wskazał, że w dniu 27 listopada 2009 roku Komisja Penitencjarna w Areszcie Śledczym W. M. nadała mu status więźnia niebezpiecznego. Powód zarzucił, że nie było podstaw do dokonania takiej kwalifikacji albowiem nie zarzucano popełnienia przestępstwa użycia broni palnej i materiałów wybuchowych. Był to wymysł administracji umożliwiający przetrzymywanie więźnia w izolatce. W dniu 21 października 2015r. Komisja Penitencjarna w Areszcie Śledczym w P. przedłużyła powodowi kwalifikację więźnia niebezpiecznego na kolejne 3 miesiące

Postanowieniem z dnia 19 stycznia 2016 r. Sąd zwolnił powoda od kosztów sądowych, a wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu oddalił (k. 17).

W odpowiedzi na pozew Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa wniosła o oddalenie powództwa, zasądzenie na rzecz pozwanego Skarbu Państwa kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa- Prokuratorii Generalnej. W uzasadnieniu stanowiska procesowego pełnomocnik strony pozwanej wywodził, że od momentu wydania decyzji kwalifikującej powoda jako więźnia niebezpiecznego nie nastąpiły żadne okoliczności uzasadniające jej zmianę (k. 27). Na podstawie decyzji Komisji Penitencjarnej z dnia 21 października 2015r., do której odnosi się pozew, powód została zakwalifikowany do dalszego odbywania kary pozbawienia wolności w zakładzie karnym typu zamkniętego w warunkach zapewniających wzmoczoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwa zakładu, o którym mowa w art.88§4kkw. W ustawowym terminie powód decyzje tę zaskarżył wskazując w treści skargi, że nie zgadza się z decyzją Komisji, jak również z opinią wystawioną przez wychowawcę. Postanowieniem z dnia 24 listopada 2015r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie V

K. (...) /kom utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję, nie dopatrując się naruszenia prawa przy rozpoznawaniu sprawy powoda przez Komisję Penitencjarną (k.27-32).

Pismem z dnia 04 kwietnia 2016 r. powód złożył wniosek o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu (k. 108). Na rozprawie w dniu 01 czerwca 2016 r. Sąd na podstawie art. 117² § 2 k.p.c. odrzucił ponowny wniosek powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Na rozprawie w dniu 01 czerwca 2016 r. powód złożył wniosek o wyłączenie sędziego przewodniczącego prowadzącego postępowanie, podnosząc, że sędzia dąży do zatuszowania sprawy.

Postanowieniem z dnia 07 czerwca 2016 r. wniosek powoda o wyłączenie sędziego został oddalony (k. 130). Postanowieniem z dnia 01 września 2016 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił zażalenie powoda (k. 148).

Na rozprawie w dniu 08 marca 2017 r. powód złożył ponownie wniosek o wyłączenie sędziego przewodniczącego prowadzącego sprawę, która tuszuje sprawę.

Na rozprawie w dniu 24 maja 2017 r. na podstawie art. 53¹ k.p.c. Sąd postanowieniem odrzucił wniosek powoda o wyłączeniu sędziego złożony na rozprawie w dniu 08 marca 2017

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód L. O. jest osobą wielokrotnie karaną i aktualnie odbywa karę pozbawienia wolności. W Areszcie Śledczym w P. przebywał kilkunastokrotnie, począwszy od marca 2011r. do chwili obecnej.

Okoliczność bezsporna, informacje o pobytach w jednostkach penitencjarnych i orzeczeniach (k.250-255), przeglądarka orzeczeń, opinii penitencjarnych (k.256-260), informacja zmian (...) (k.33-34), wyroki (k.290213), zeznania powoda na rozprawie w dniu 24 maja 2017r.

W dniu 26 listopada 2009 r. Sąd Rejonowy dla Warszawa - Woli w sprawie sygnaturze akt III Kp 1767/09 wydał postanowienie o zastosowaniu wobec L. O. środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. Powód był podejrzany o popełnienie przestępstwa z art. 258 § 2 k.k., z art. 252 § 1 k.k. w zb. z art. 189 §1 k.k. w zb. z art. 158 §1 k.k. w zb. z art. 13§1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 §1 k.k., z art. 252 §1 k.k. w zb. z art. 189 § 1 k.k. w zb. z art. 282 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k..

Zgodnie z wnioskiem Aresztu Śledczego W.-M. z dnia 27 listopada 2009r. powoda zakwalifikowano jako oskarżonego wymagającego osadzenia w wyznaczonym oddziale lub celi aresztu śledczego lub zakładu karnego typu zamkniętego w warunkach zapewniających wzmożoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwa aresztu lub zakładu.

Dowód : kopia postanowienia z dnia 26 listopada 2009 r. wydanego w sprawie o sygn. akt (...) (k. 331), kopia wniosku z dnia 27 listopada 2009 r. (k. 261)

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 10 października 2013 roku w sprawie (...) skazał powoda za popełnienie przestępstwa z art. 258 § 2 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 252 § 1 k.k. w zb. z art. 189 § 1 k.k. w tym za „ udział w zorganizowanej grupie przestępczej o charakterze zbrojnym”. Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 10 lipca 2014 r. w sprawie o sygnaturze (...)wylimitował ustalenie o zbrojnym charakterze zorganizowanej grupy przestępczej i przyjął, iż popełniony czyn wypełnia znamiona z art. 258 §1 k.k (udział w zorganizowanej grupie przestępczej).

Dowód : kopia wyr oku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 10 października 2013 r. w sprawie o sygn. akt (...) (k. 290-300), kopia wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 lipca 2014 r. w spraw ie o sygn. akt (...) (k. 301-303) .

Komisja Penitencjarna co najmniej raz na 3 miesiące weryfikowała kategorię nadaną powodowi i ją utrzymywała. Przesłanką tych decyzji był z jednej strony rodzaj przestępstw, za które L. O. został prawomocnie skazany, z drugiej zaś

jego zachowanie w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności (stanowiące podstawę do wielokrotnego nakładania na osadzonego kar dyscyplinarnych), wysoki stopień demoralizacji oraz dotychczasowa postawa osadzonego stwarzająca zagrożenie dla porządku i bezpieczeństwa jednostki jak również dla funkcjonariuszy służby więziennej. Powód odwoływał się od poszczególnych decyzji, ale jego skargi nie były uwzględniane.

Dowód: kopie wniosków w sprawie weryfikacji zakwalifikowania osadzonego, kopie decyzje Komisji Penitencjarnej (k. 263-275).

Komisja Penitencjarna Aresztu Śledczego w P. w dniu 21 października 2015r. wydała decyzję o przedłużeniu powodowi kwalifikacji jako osadzonego wymagającego osadzenia w wyznaczonym oddziale lub celi aresztu śledczego lub zakładu karnego typu zamkniętego w warunkach zapewniających wzmożoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwa aresztu lub zakładu.

Komisja Penitencjarna na posiedzeniu w dniu 17 listopada 2015 r., po wysłuchaniu skazanego i w jego obecności, podtrzymała decyzję z dnia 21 października 2015 r. o dalszym kwalifikowaniu skazanego L. O. do kategorii skazanych wymagających osadzenia w wyznaczonym oddziale lub celi aresztu śledczego lub zakładu karnego typu zamkniętego w warunkach zapewniających wzmożoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwo aresztu lub zakładu. Komisja w uzasadnieniu wskazała, że zachowanie skazanego jest negatywne, a od ostatniej weryfikacji był karany dyscyplinarnie, nie jest podatny na oddziaływania resocjalizacyjne. Uczestniczy w podkulturze przestępczej, był wielokrotnie karany, prezentuje negatywną, lekceważącą postawę wobec funkcjonariuszy, nie ma motywacji do odbywania kary w systemie programowanego oddziaływania. Komisja wskazała, że decyzja została podjęta przy uwzględnieniu charakteru popełnionych przestępstw, powód został skazany za czyny z art. 280 § 2, 280, 258 § 2, 252§1, 280 §1, 158 §1, 197 §1, 288 §1, 190 § 1, 157 § 1, 226 §1, 157 §2 k.k. oraz warunków i właściwości osobistych skazanego.

Dowód: kopia wniosku w sprawie weryfikacji z dnia 21 października 2015 r. (k. 276), kopia decyzji z dnia 21 października 2015 r. (k. 277), kopia pisma komisji penitencjarnej z dnia 17 listopada 2015 r. podtrzymująca decyzję z dnia 21 października 2015 r.(k. 278).

Podstawą do wydania w dniu 21 października 2015 r. decyzji o dalszej kwalifikacji powoda w sposób określony jw., były rodzaje przestępstw, za które powód został skazany i odbywał karę pozbawienia wolności oraz jego aktualna postawa. Zachowanie i sposób funkcjonowania powoda w obecnych warunkach odbywania kary nie dawały gwarancji, że będzie prawidłowo funkcjonował w warunkach odbywania kary w lżejszym rygorze. Powód zachowywał się nieobliczalnie, wulgarnie, agresywnie, jego niewłaściwe zachowania skutkowały nakładaniem na niego kar dyscyplinarnych. Powyższe fakty ostatecznie skutkowały negatywną na prognozą co do jego dalszego funkcjonowania.

Dowód: zeznania świadków A. S. (1) owskiej - St a n nickiej , G. N., M. S. (e- protokół rozprawy z dnia 08 marca 2017 r. k. 228), R. G., B. N. (e-protokół rozprawy z dnia 28 grudnia 2016 r. k. 193) , przeglądarka kar dyscyplinarnych za lata 2012-2015 (k. 43-44).

Na decyzję Komisji Penitencjarnej Aresztu Śledczego w P. z dnia 21 października 2015 r. o utrzymaniu kwalifikacji „więźnia niebezpiecznego” powód złożył skargę. Sąd Okręgowy w Poznaniu V wydział Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonaniem Orzeczeń Karnych zaskarżoną decyzję utrzymał w mocy w uzasadnieniu podając, że skarżący nie podniósł żadnych argumentów , które wskazywałyby na to, że przy wydaniu decyzji doszło do naruszenia prawa. Sąd zwrócił uwagę, że zachowanie powoda należy oceniać zdecydowanie negatywnie – od ostatniej weryfikacji był karany dyscyplinarnie za to, że w dniu 9 września 2015r. opluł i znieważył funkcjonariuszy policji. Nadto w uzasadnieniu stwierdzono, że osadzony prezentuje negatywną, lekceważącą postawę wobec funkcjonariuszy, uczestniczy w podkulturze więziennej, a przy tym bezkrytycznie ocenia swoje postępowanie.

Dowód: kopia postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu z d n ia 24 listopada 2015 r. w sprawie o sygn . akt(...)/kom (k. 73- 74).

W toku niniejszego postępowania Komisja Penitencyjna w Areszcie Śledczym w P. przedłużała dotychczasową kwalifikację powoda jako osadzonego wymagającego osadzenia w wyznaczonym oddziale lub celi aresztu śledczego lub zakładu karnego typu zamkniętego w warunkach zapewniających wzmożoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwo aresztu na kolejne 3 miesiące decyzjami z dnia 20 stycznia 2016r., 14 kwietnia 2016r., 13 lipca 2016r., 12 października 2016r., 11 stycznia 2017r.

Dowód: kopie wniosków i decyzji wydawanych w w.w datach (k.279-289)

Powód złożył (w toku rozprawy przed Sądem Rejonowym (...) w P. w sprawie (...)w dniu 5 września 2014r.) zawiadomienie o podejrzeniu popełnieniu przestępstwa sfalszowania jego dokumentacji stanowiącej podstawę do nadania mu kategorii więźnia niebezpiecznego albowiem nie popełnił przestępstwa z użyciem broni palnej i materiałów wybuchowych, co stanowiło podstawę kwalifikacji. Postanowieniem z dnia 23 stycznia 2015r. Prokurator Rejonowy P. w P. odmówił wszczęcia dochodzenia wobec stwierdzenia, że czyn nie zawiera znamion czynu niedozwolonego. Postanowieniem Sądu Rejonowego (...) w P. z dnia 24 września 2015r., na skutek zażalenia powoda, zaskarżone postanowienie Prokuratora zostało utrzymane w mocy.

Dowód: zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, postanowienia z dnia 23 stycznia 2015r. i 24 września 2015r. w aktach(...)

Powód złożył też skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w której min. podniósł, że długotrwałe zastosowanie wobec niego reżimu "niebezpiecznie aresztowanego" narusza art. 3 Konwencji Praw Człowieka. Skarga powoda została przyjęta, ale dotąd nie została rozpoznana.

Dowód: kopia postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 02 lipca 2014 r. (k. 318), pismo z Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wraz z tłumaczeniem (k. 348-353).

Przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów. Podkreślić należy, iż dokumenty te w przeważającej mierze zostały złożone w kopiach, ale żadna ze stron nie kwestionowała, że kopie te wiernie odzwierciedlają treść oryginałów, stąd Sąd uznał, iż stanowią one dowód pośredni istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej. Dokumenty zgromadzone w sprawie mają w zdecydowanej większości charakter urzędowy, a zatem stosownie do treści art.244§1 kpc stanowią dowód tego co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Powód w żaden sposób dokumentów tych nie podważył.

Sąd dał wiarę w całości zeznaniom świadków R. G., B. N., A. S. (2), G. N., M. S. albowiem w związku z zajmowanymi stanowiskami w Areszcie Śledczym w P. posiadają oni szeroką i szczegółową wiedzę na temat osadzonych oraz procedur w sprawach weryfikacji zakwalifikowania osadzonych jako „niebezpiecznych”. Oprócz tego ich wypowiedzi były spójne, logiczne, a także korespondowały ze zgromadzonym materiałem dowodowym.

Jeśli chodzi o zeznania powoda to Sąd uznał je za niewiarygodne w tej części, w której wywodził on, że został bezpodstawnie zakwalifikowany jako więzień niebezpieczny (w oparciu o wymyślony zarzut i na podstawie fałszywej dokumentacji), a nieprawdziwa podstawa kwalifikacji jest powielana w kolejnych decyzjach Komisji Penitencyjnej albowiem okoliczności te nie znajdują jakiegokolwiek odzwierciedlenia w materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Na rozprawie w dniu 1 czerwca 2016r. Sąd oddalił wnioski dowodowe powoda zawarte w pismach procesowych z dnia 22 marca 2016r., 23 marca 2016r. i 24 marca 2016r. W pismach tych powód domagał się przeprowadzenia dowodu z dokumentacji i akt znajdujących się w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Centralnym Zarządzie Służby Więziennej, Prokuraturze Generalnej, Krajowej Radzie Sądownictwa, u Rzecznika Praw Obywatelskich i Wydziale Penitencyjnym Sądu Okręgowego w Warszawie. Zarządzeniem z dnia 3 kwietnia 2016r. (k./89-90), doręczonym w dniu 12 kwietnia 2016r. (k.123) został zobowiązany do wskazania konkretnych dokumentów, z których mają być przeprowadzone dowody, sygnatur akt poszczególnych postępowań oraz do wskazania tez dowodowych w terminie 7. dni i to pod rygorem oddalenia wniosków. W odpowiedzi datowanej na dzień 13 kwietnia 2016r. powód wyjaśnił,

że nie jest w stanie podać sygnatur akt, ale dokumenty te to kilkadziesiąt zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa i skarg powoda na nękanie i nieludzkie traktowanie przez funkcjonariuszy. Zważyć trzeba, iż Sąd przeprowadza dowody tylko w takim zakresie w jakim dotyczą one konkretnego postępowania. Nie jest rzeczą Sądu poszukiwanie dowodów. Strona nie może żądać od Sądu, aby ten zgromadził akta kilkadziesiątu spraw, w których zawiadania o przestępstwach albo składa skargi na bliżej nieokreślone decyzje, a następnie spośród tych dokumentów wybierał te które mają znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy. Zważyć trzeba, że powód ani razu nie podniósł argumentu, że jakakolwiek z decyzji kwalifikujących go jako tzw. więźnia niebezpiecznego został uchylona albo zmieniona. Podkreślić też z całą stanowczością trzeba, że powód powołuje się na dokumenty w postaci zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa i skarg, a zatem dokumenty pochodzące od niego i zawierające jego stanowisko. Tymczasem dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej miałyby znaczenie decyzje poszczególnych organów zapadłe w wyniku uwzględnienia stanowiska powoda.

Z tych samych przyczyn Sąd oddalił wnioski powoda zawarte w piśmie z dnia 2 maja 2017r. o zwrócenie się do Prokuratury Rejonowej P. o wymienione w tym piśmie akta sprawa z zawiadomienia powoda o nękanii go przez funkcjonariuszy. Sąd nie uwzględnił także wniosku powoda o dołączenie akt spraw cywilnych toczących się w tutejszym Wydziale, a wymienionych w tym samym piśmie albowiem powód nie powołał się na konkretne dokumenty ani nie wskazał, jaki jest związek tych spraw z niniejszym postępowaniem. Nadto wnioski te zostały zgłoszone na krótko przed ostatnią rozprawą a ich uwzględnienie spowodowałoby zwłokę w postępowaniu.

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powoda okazało się bezzasadne.

Podstawą prawną żądania zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych są art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c. w zw. z art. 417 § 1 k.c.

Poszkodowany (powód), aby uzyskać zadośćuczynienie pieniężne musi zgodnie z treścią art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., wykazać naruszenie dobra osobistego; winę sprawcy (przy czym w przypadku odpowiedzialności Skarbu Państwa bezprawne zachowanie jego funkcjonariuszy wystarczające jest dla wykazania przesłanki bezprawności); powstanie krzywdy w określonych rozmiarach; istnienie związku przyczynowego pomiędzy zawinionym naruszeniem dobra osobistego, a powstałą krzywdą. Z kolei na pozwanym ciąży dowód braku bezprawności działań powodujących naruszenie dóbr osobistych powoda.

Przepis art. 23 k.c. stanowi, że dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Stosownie do treści art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Jednocześnie art. 417 § 1 k.c. stanowi, że za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Odnosząc się do zarzutów L. O., należy uznać, że były one niedowiedzione. Powód domagał się odszkodowania w wysokości jednego miliona złotych, za cierpienia fizyczne i psychiczne jakich doznał w związku z jego kwalifikacją jako „więźnia niebezpiecznego”. Roszczenie oparł na twierdzeniach, że w dniu 21 października 2015 roku Komisja Penitencjarna Aresztu Śledczego w P. przedłużyła mu kwalifikację „więźnia niebezpiecznego”, która została mu nadana na podstawie wymyślonych przez administrację zarzutów, za przestępstwa, których nie popełnił, w związku z czym od 6 lat przebywał w izolatce.

Polski Ustawodawca reguluje instytucję kwalifikowania jako więźnia niebezpiecznego przepisami ustawy Kodeks Karny i wykonawczy z dnia 6 czerwca 1997 r.. Zgodnie z treścią art. 88a k.k.w. za skazanego stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu można uznać skazanego, który popełnił przestępstwo o bardzo wysokim stopniu społecznej szkodliwości, podczas uprzedniego lub obecnego pozbawienia wolności stwarzał zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego lub aresztu śledczego w ten sposób, że był organizatorem lub aktywnym uczestnikiem zbiorowego wystąpienia w zakładzie karnym lub areszcie śledczym, dopuścił się czynnej napaści na funkcjonariusza publicznego lub inną osobę zatrudnioną w zakładzie karnym lub areszcie śledczym, był sprawcą zgwałcenia, ciężkiego uszczerbku na zdrowiu albo znęcał się nad skazanym, ukaranym lub tymczasowo aresztowanym, uwolnił się lub usiłował uwolnić się z zakładu karnego typu zamkniętego lub aresztu śledczego albo podczas konwojowania poza terenem takiego zakładu lub aresztu bądź przestępstwo w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnianie przestępstw, zwłaszcza z uwagi na jego kierowniczą lub znaczącą rolę w grupie lub związku.

Przy podjęciu i każdorazowej weryfikacji decyzji o uznaniu skazanego za stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu komisja penitencjarna uwzględnia w wypadku skazanego za przestępstwo popełnione w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnianie przestępstw - zagrożenie dla porządku prawnego, które może wynikać z nawiązania przez skazanego bezprawnych kontaktów z innymi członkami grupy, w tym zwłaszcza zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego lub dla czynności mających na celu ujawnienie mienia stanowiącego korzyść z popełnienia przestępstwa, oraz fakt, że inni członkowie grupy lub związku przebywają na wolności. Skazany stwarzający poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu odbywa karę w wyznaczonym oddziale lub celi zakładu karnego typu zamkniętego w warunkach zapewniających wzmożoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwo tego zakładu.

Z kopii wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 10 października 2013 r. w sprawie o sygn. akt (...) dołączonej do akt sprawy wynika, że powód min. odbywa karę pozbawienia wolności za działanie w zorganizowanej grupie przestępczej, jest to jedno przestępstwo, które determinują nadanie statusu więźnia niebezpiecznego zgodnie z treścią przepisu art. 88a k.k.w. Kolejną z przesłanek są właściwości i warunki osobiste skazanego, motywacje i sposób zachowania się przy popełnieniu przestępstwa oraz rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstwa, sposób zachowania się w trakcie pobytu w zakładzie karnym, stopień demoralizacji lub postępy w resocjalizacji.

Jedyną możliwością dla powoda zmiany kwalifikacji statusu z więźnia niebezpiecznego jest zmiana postawy i sposobu jego funkcjonowania w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności oraz podjęcie próby resocjalizacji. Powód, co wynika z zeznań świadków jak i przedłożonych dokumentów, w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności zachowuje się agresywnie, nieobliczalnie, wulgarnie (m.in. opluwał funkcjonariuszy). Są na niego nakładane kary dyscyplinarne oraz otrzymuje nagany. Z przeglądarki kar dyscyplinarnych wynika, że powód był również karany w 2015 roku, w okresie przed wydaniem przedmiotowej decyzji.

W ocenie Sądu Komisja Penitencjarna Aresztu Śledczego w P. wydając decyzję z dnia 21 października 2015 roku działała zgodnie z prawem. Wobec zaistnienia przesłanek wskazanych w ustawie utrzymała powodowi nadaną kwalifikację więźnia niebezpiecznego. Komisja brała pod uwagę dotychczas popełnione przez powoda czyny jak i jego warunki osobiste, zachowanie. Wynika to z zeznań świadków jak również z samej treści decyzji. Powód w swych zeznaniach podnosił, że ze strony funkcjonariuszy są czynione prowokacje, a nagany i kary są nakładane niesłusznie.

Sąd nie dał wiary tym twierdzeniom, tym bardziej, że z dokumentów wynika, że zachowania powoda są permanentne, nadto w świetle popełnionych przez powoda przestępstw trudno dać wiarę jego twierdzeniom.

W swych zeznaniach powód nadto podnosił, że w 2009 roku status więźnia niebezpiecznego został mu nadany na podstawie sfalszowanych dokumentów, że nigdy nie zostały mu postawione zarzuty popełnienia przestępstwa z użyciem broni palnej i materiałami wybuchowymi. Z dołączonych akt sprawy o sygnaturze (...) wynika, że Prokuratura Rejonowa P. w P. odmówiła wszczęcia dochodzenia w sprawie podrobienia w nieustalonym miejscu i czasie dokumentacji osadzeniowej dotyczącej nadania L. O. kategorii więźnia niebezpiecznego. Ponadto ze zgromadzonych w aktach sprawy dokumentów wynika, że w postanowieniu z dnia 26 listopada 2009 roku o tymczasowym aresztowaniu powód był podejrzany o popełnienie przestępstwa z art. 258 §2 k.k. tj. „udział w zorganizowanej grupie przestępczej o charakterze zbrojnym”. Ponadto Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie (...) skazał powoda min. za popełnienie czynu zabronionego stanowiącego przestępstwo z art. 258 § 2 k.k. Na skutek apelacji od tego wyroku Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie (...) w wyroku z dnia 10 lipca 2014 r. wyeliminował ustalenie o zbrojnym charakterze grupy przestępczej i przyjął, iż czyn popełniony przez powoda wypełnia znamiona z art. 258 § 1 k.k. Sąd drugiej instancji zmienił kwalifikację prawną czynu zarzucanego powodowi, nie znaczy to jednak, że w chwili nadania powodowi statusu więźnia niebezpiecznego 27 listopada 2009 r. nie był podejrzany o udział w zorganizowanej grupie przestępczej o charakterze zbrojnym. Zatem nie można uznać, że ówczesna komisja penitencjarna nadała powodowi status więźnia niebezpiecznego bezpodstawnie, w oparciu o sfalszowane dokumenty. Podkreślić przy tym należy, iż przestępstwem szczególnie niebezpiecznym, stanowiących podstawę do kwalifikacji jako więźnia niebezpiecznego, jest udział w zorganizowanej grupie przestępczej (a za takie przestępstwo powód został prawomocnie skazany) niekoniecznie o charakterze zbrojnym.

W przedmiotowej sprawie powód przedstawiał swoje twierdzenia, a nie dowodził przytaczanych przez siebie okoliczności. Powód powinien udowodnić, że zaistniały przesłanki powodujące odpowiedzialność Skarbu Państwa tj. bezprawność działania. Ponadto powód nie uprawdopodobnił, że jego dobra zostały naruszone.

W aktach sprawy nie ma dokumentu w postaci postanowienia lub decyzji stanowiących w swej treści, że przedłużenie zakwalifikowania było bezprawne.

Nie ma dowodów na to, że zachowanie powoda poprawiło się. Wówczas powód miałby szansę na zmianę kwalifikacji.

Komisja Penitencjarna uznała, że warunki osobiste powoda oraz charakter popełnionych przestępstw, a nadto wysoki stopień demoralizacji sprawiają, że powód stanowił poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa jednostki oraz poważne zagrożenie społeczne. Wobec powyższego jak też wobec braku ustawowego ograniczenia utrzymywania osadzenia w warunkach art. 88 § 3 k.k.w. działania służb penitencjarnych należy uznać za działania na podstawie i w granicach prawa i nie naruszające dóbr osobistych powoda.

Powód złożył skargę do Europejskiego Trybunału praw Człowieka, która została przyjęta. Nie jest to pierwsza tego rodzaju sprawa rozpoznawana przez (...). Od dnia 26 listopada do dnia 8 grudnia 2009 roku Europejski Komitet ds. Przeciwdziałania Torturom oraz Nieludzkiemu i Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu ((...)) przeprowadził okresową wizytację wybranych jednostek penitencjarnych w Polsce. Raport z tych czynności zawierał także zalecenia zmierzające do generalnego usunięcia zauważonych nieprawidłowości związanych z reżimem "więźnia niebezpiecznego". (...) skierował do polskiego R. zalecenia w odniesieniu do osadzonych zakwalifikowanych do kategorii "niebezpiecznych" (status (...)). Nadto Komitet podkreślał, że umieszczenie w oddziale 'N' nie powinno być wyłącznie wyrazem pasywnej odpowiedzi na postawę i zachowanie więźnia. Weryfikacja decyzji o zasadności zakwalifikowania natomiast powinna być obiektywna i istotna oraz stanowić element pozytywnego procesu mającego na celu rozwiązanie problemów więźnia oraz umożliwienie jego (re)integracji z resztą populacji zakładu karnego. W opinii (...) procedura nadania osadzonemu statusu 'N' powinna zostać zweryfikowana w celu zapewnienia, że status ten jest stosowny jedynie wobec osób, które stanowią w sposób nieprzerwany poważne zagrożenie w warunkach osadzenia z resztą populacji zakładu. Weryfikacja statusu 'N' powinna wskazywać wyraźnie, jakie kroki należy podjąć w celu umożliwienia danemu więźniowi opuszczenia kategorii 'N' oraz zapewnienia jasnych kryteriów oceny zmian.

Więżniowie powinni zostać całkowicie włączeni w proces weryfikacji. Zdaniem Komisji polskie władze powinny zweryfikować aktualną praktykę w celu zapewnienia, że status (...) jest stosowany i utrzymywany tylko względem więźniów autentycznie wymagających nadania takiej kategorii. (Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 17 kwietnia 2012 r., (...)).

Nie ma podstaw do uznania, że utrzymanie kwalifikacji więźnia niebezpiecznego decyzją z dnia 21 października 2015 r. było bezprawne. Polskie prawo nie określa czasu na jaki może zostać przydzielona taka kwalifikacja, reguluje natomiast przesłanki utrzymania takiej kwalifikacji, które co do osoby L. O. zaistniały i decyzją Komisji Penitencjarnej przedłużono powodowi czas zakwalifikowania jako więźnia niebezpiecznego. W ocenie Sądu decyzje Komisji Penitencjarnej zapadały po wszechstronnym przeanalizowaniu wszystkich okoliczności, z udziałem powoda, po jego wysłuchaniu. Stwierdzić należy, iż pomimo upływu kilku lat od pierwszej kwalifikacji powód nieprzerwanie stwarza poważne zagrożenie.

Biorąc powyższe rozważania pod uwagę Sąd uznał, że działanie pozwanego w zakresie wykonywania władzy publicznej nie nosiło cech bezprawności. Działania te znajdowały odzwierciedlenie w obowiązujących przepisach. Mając to na uwadze Sąd uznał, że powód nie wykazał podstaw, na których roszczenie swe opierał tzn. bezprawnego działania pozwanego przy weryfikacji kwalifikacji powoda jako więźnia niebezpiecznego. Jeśli zatem doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda przy wykonywaniu wobec niego kwalifikacji, to naruszenia te nie były bezprawne. Z uwagi na to Sąd powództwo oddalił.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. odstępując od obciążania nimi powoda. Jak wynika z materiału dowodowego L. O. jest osobą pozbawioną wolności. Nie posiada żadnego majątku, oszczędności, jak również nie pracuje zarobkowo. Z tych przyczyn został zwolniony od kosztów sądowych. Mając to na uwadze Sąd przyjął, że w niniejszej sprawie zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające odstąpienie od obciążania go kosztami mimo, że jego żądanie zostało oddalone w całości.

SSO Anna Łosik